

MAGYAR KURIR

Bétsből, Februárius' 27-dikén 1818.

Frantzia Ország.

Rouenben Febr. 9-dikén kezdődött el annak a' *Mathurin Bruneau* nevezetű személynek pere a' Politziai törvényszék előtt, a' ki magát XVII. Lajosnak adja-ki. Az ellene való vádok ezek: kőborlás, tsalás, és hamis nevekkal való élés. A' legelső ülésben tsupán tsak a' tanuknak neveik olvastattak-fel. 66-ra megy a' számok. Betegsége miatt nem jelenhetett-meg személyesen *Turpin* Grófné, kinél *Bruneau* ez előtt 20 esztendővel Báró *Vezins* nevezet alatt mulatott egy darab ideig. A' *Roueni* újság azt mondja, hogy igen rútul és szemtellenül viselte magát *Bruneau* a' törvényszék szobában való megjelenése' alkalmazásával; alig ült-le, egyszeribe retentő módon káromkodott, és szitkozódott, úgy hogy minden jelen lévők borzadtak hallására. Más nap az illető törvényes személy annak életét így adta elő a' Törvényszék előtt: „*Mathurin Bruneau* gyermekkorában *Vezins* Báró fiának adta-ki magát, ez alatt a' név alatt vette őtet a' *Cresséi* Grófné magához, de 18 hónapok mulva elkeltt neki innen rossz maga viselete miatt menni. Ezután ide's tova tsavargott, míg 1803 miut kőborlót, és mint a' kinek helyes esze vintsen, befogták, és a' *St. Denisi* fenyi öházba zárták. Mikor itt olvasták, így kiáltott-fel *Bruneau*: óh nem vagyok én eszement! Innen katonává lévén, a' 4-dik Tengeri Pattantyús regementhez

adódott; a' *Cybele* nevű hajón Északi Amerikában *Norfolkba* evezett, a' hol elszökött. Itt megszakadt historiájának fonala, ő maga azt beszéltte, hogy Oberster *Williams* alatt Inzsinör Kapitány sőt utóbb Oberster volt, egy gazdag Anglus Lordnak a' leányát feleségül elvette, és több gyermekekkel özvegységben maradt. Azt is mondja, hogy Brazíliai Printz asszony *Charlotta*, egy gyémánt gyűrűt adott neki, mellyet tőle elloptak. 1815-ben September hónapban, *St. Maloba* vissza tért. Uti levelében ez a' név volt neki adva: *Navarrai Károly* az Egyesült Statusoknak polgárja. Ezután a' *Ligeris* mellyékén tébolygott, egy *Felippeau* nevű familiát több izben álnokul megtsált, míg végre *St. Malóban* befogták. Innen a' *Guerneseyi* Kormányozónak levelet irt, hogy az Angliai Királyt tudósítsa, hogy XVI. Lajosnak a' fiára bilintseket raktak. Levelét, mellyben magát így irta alá: „*Dauphin Bourbon*“ elfogták, és magát *Rouenbe* vitték, a' hol a' fatzipötsinálással (mint már tudjuk) elárulta magát. Itt legelsőben egy *Vignerot* nevű emberrel hitette-el, hogy ő Frantzia Országi Dauphin, arra vitte ezzel az emberrel a' dolgot, hogy ez kezeit megtsókolta, és pénzt adott neki költsön. Ebből a' pénzből egy más *Larcher* nevű foglyot fizetett ő, a' ki magát Pappnak adta-ki, és proklamatiókat készített a' hamis Király számára. Ezeket a' proklamatiókat *Tourly* sok párban leirta, és a' tömlötzből valami

úton módon ki tudták azokat lopni. *Lar-cher* nem sokára azután különös úton megfosztatott életéül; az a' szalma, melyen a' tömlőtben feküdt, meggyúlادott, és a' lángokban 's füstben megfúlادott. De a' Proklamatióknak lett foganatjok; mert *Dumont* aszszonyságot arra bírták azok, hogy a' hamis Delphinnek udvaroljon, Kir. házának tartására pénzt küldjön neki, és számára követőket verbuáljon. Egy ilyen körülírású petsétre akadtak *Bruneaunál*: *Louis XVII. Roi des Français*. A' várnak letétetett felvigyázója, *Libois*, megvallotta, hogy *Dumont* aszszonyságtól 12 — 15 száz Frankokat kapott. Ebből a' pénzből vendégségek tartatódttak. A' tál zöld borsót, mint Nagy Pénteken a' Királynak asztalára szokták azt tenni, *Bruneaunak* is feltették azon nap. *Branson*, a' ki most már szorgalmatosan dolgozott *Bruneaunak*, minden inneplésekben részt vett, de néha néha drágán kellett neki ezen megtiszteltetésért fizetni; mert *Bruneau* időről időre meg megöklözte őtet. — A' 66 tanúk közzül ezen napon bármat vallattak, t. i. *Ardoux* valaha a' Vendéi seregnél tisztet, továbbá *Montaubant*, a' ki 1795-ben az *Augry* várnak igazgatója volt; és végre *Quintont*, a' ki Pap, és *Turpin* aszszonyságnak 1795. Alamisnássa volt. Ezeknek vallásaik mind abban egyeztek-meg, hogy *Bruneaut* a' közelebb említett aszszonyság először *Vezin*-si ifjú Báró képében felfogadta, esztendő múlva magától elkergette, azután könyörületességből újra felvette, hanem a' szolgálók asztalára szorította, és a' kutyának őrizését bizta reá, végre 6 hónap múlva ismét elkergette, és rokonai *Vezin*-ben rá esmertek, és befogadták. *Bruneau* nem akart már semmiről tisztán emlékezni, es a' kutya őrizés ellen protestált; azt állította, hogy *Versaliában St. Denysben* kereszteltetett-meg. Végre azt mondta az Elölülőnek, hogy

meg nem értheti őtet; mert nem egy Valláson vannak; ő (*Bruneau*) Római-Katholika, és Apostoli Valláson van.

* * *

Herczeg *Wellingtonnak* minapi esetről a' Párisi újsa, a' már közlötteken kívül még ezeket a' környülállásokat is említi: „Futtában a' gyilkos, a' Herczegnek két inasai mellett szaladt-el, kik a' kotsi után gyalog jöttek, és egyenesen a' *Champs-Elysées* nevü út, és a' *S. Honoré* nevü külső város között mentek. Minthogy hallották, hogy a' strázsák és más inasok kiábáltak, ők is utánna eredtek a' gyilkosnak, de ugy látszik, hogy a' Magdolna Templomától nem messze elvesztették szemeik elől. Minden vizsgálódások mellett is, még eddig golyobisra ott körül belől, a' hol a' lövés történt, nem akadtak. (Az *Austr. Beobachter* erre azt a' jegyzést teszi, hogy neki egy levelezője azt írta Párisból, hogy az általellenben lévő házon két golyobisnak a' helyét világosan meg lehetett látni; de a' golyobisok a' házról visszapatogtak). Még mindég reménylik, hogy ki fog tudódni ki volt ez a' gonosztévő? Lord *Wellingtonnak* szállása elébe most egy politizai katona strázsát állítottak-fel.“ — A' történet után való napon, t. i. 11-dikben mind a' külső Országi Követek, mind a' Frantzia Országi Ministerek látogatására mentek a' Herczegnek. Estve az Udvarbol és városbol való legnagyobb tekintetü személyek voltak udvarlására. — Erről a' tárgyrol az *Allgemeine Zeitungnak* Párisi levelezője azokon kívül a' miket már mi is közlöttünk, még ezt a' különös környülállást írja: „Ennek a' hónapnak a' 6-dikán már *Cambraiban* az a' hír szárnyalt, hogy mikor a' Herczeg az Operástheatrombol kijött volna, megölték. Ugyan ezen hirrel különösen öszve jön az, a' mit Lord *Kinnaird* Jan. 3-dikáról dátáltt levelében, *Brüsszelből*, *Sir George Murrayhoz* a' Lord

egyik Tisztjéhez irtt: Egy szökött Frantzia jött, úgymond a' Lord, hozzám, és ezt fedezte-fel előttem, hogy a' Herczegnek megölésére ötöt akartak rá venni, de ő arra nem állván, egy más olyan személyt beszéltek arra, a' ki a' Lordhoz bejárós 's a' t. Lord *Kinnaird* kérte *Sir George Murrayt*, hogy ezt a' Herczegnek sugná-meg.“ — A' *Journal de Francfort* pedig így ír ugyan ezen materiáról: „A' történetet megelőző estve *Brüsselből* egy barátja tudósította, a' Herczeget, hogy egy ember nála azt fedezte-fel, hogy a' Herczeg élete ellen törnek, és hogy ez a' személy még arra is ajánlotta magát, hogy körülállásosabban is kinyilatkoztatja a' dolgot, ha a' hazájokból kitiltott Frantziáknak pártjokat főgnák. A' *Brüsselből Párisba* járó posta azt mondotta, hogy mikor ő *Valenciennesbe* megérkezett, a' Herczegnek megölettetéséről már széltire beszéltek; ez pedig több napokkal esett a' történet előtt.

A' hazájokból kitiltott Frantziák között nevezetesebbek ezek: *Arnault*, ki a' *Germanicus* nevű Komédia darabot írta: eddig *Hágában* tartózkodott, — *Gen. Decaen*, — *Forbin* — *Janson*, — *Gen. Mouthon* Bonaparténak volt Adjutánsa, — *Marsall Soult*, Familiájával együtt eddig *Düsseldorfban* tartózkodott, — ezenkívül a' XVI. Lajosnak halálára voksolt tagjai a' hajdani Nemzeti Gyűlésnek. Igen nagyon hihető, hogy mindnyájoknak ismét megengedődik, hogy vissza térjenek.

Svédzia és Norvégia.

Több rendbeli, e' f. hónapnak 13-dikán költ *Koppenhagai* magános, — ezen fellyül a' legújabb *Hamburgi* újságlevelék azt a' szomorú dolgot hirtelik, hogy XIII. Károly *Svédziai 's Norvégiai*

Király ő Felsége meghalálozott. Még az eddig jött tudósítások közzül egyik is ezen szomorú történetnek a' napját meg nem határozza. Hogy lehető ő Felségének meghalálozása, azt minden véletlen szerentsétlenségnek felvétele nélkül, a' körülállások meggondolása után, könnyen el lehet látni. Először ő Felsége már körülbelől 70 esztendő, továbbá a' *Stockholmból* ennek a' hónapnak 3-dikáról jött tudósítások szerint beteges állapottal volt. Nyavalyájának, gyomorgyengeség, és emésztni nem tudás iratnak. Ezekben annyira szenvedett ugyan azon tudósítások szerint ő Felsége, hogy a' Koronaörökös egyszer egy egész éjtzakát mellette töltött. A' várbeli templomban minden nap könyörögtek ő Felségéért; Februarius 2-dikán minden Ország rendjei megjelentek az ő Felsége' egészségének vissza állításáért tartatott könyörgésen. E' szerint tehát lehető hogy meghalálozott ő Felsége. De hogy úgy van e' valósággal a' dolog, azt míg hivatalosan nem tudjuk, állítani nem lehet. A' *Hamburgi Újság* így jutott ahoz a' hírhez: *Helsingörben* a' Svédziai 's Hamburgi Postát, midőn 9-dikben estve *Helsingborgba* ment volna a' Hamburgi levelekkel, ott megállították. Más nap a' mint tudakozták, hogy mi lehet ennek az oka, a' *Helsingborgi* hidon álló strázsa azt mondotta, hogy minden közösülés el van vágva, miuthogy ő Felsége a' Svédziai Király meghalt.

* * *

A' Királynak Januarius' 28-dikára eső neve napján ismét 20,000 Bancotalérból álló ajándékot adott a' Koronaörökös egy Ispotálynak számára.

Jauáriu' 17-dikén olly szörnyü nagy szél volt Svédziában hogy a' *Helsingborgi* kikötőhely hidjáról 24 fontos ágyukat elragadott.

Orosz Birodalom.

A' Petersburgi legújabb Tudósítások szerént, az Orosz Császár ö Felsége, a' multt Jan. 28-dikán ismét megérkezett *Petersburgba*. A' külső dolgokra ügyelő Status-Titoknok, Gróf *Nesselrode*, és a' Dániai és Svétziai Követek ö Felségét egynéhány napokkal előzték-meg. Ugy van a' híre, hogy a' Dániai Udvar az Orosz Császár ö Felségét választotta, a' Svétziai Udvarral, még a' *Kieli* Békeségkötésre nézve fennforgó némelly nehézségeiben közbenjárónak. *Londont* mondják azoknak végképpen lejendő elintézése' helyének.

Nagy Britannia.

Az Alsó háznak 4-dik Februariusi ülésében *Warrender* úr azt projektálta, hogy a' hadierőnek fundamentomául szolgáló pénzforrásokat jó volna meghatározni. A' hadierőt ebben az esztendőben 1000 matrozokkal és 1000 tengerikatonákkal kell nevelni. A' Sz. Ilona szigeten, és a' Déli Amerikai parton tartani kellő katonák teszik ezt szükségessé. Egyébaránt a' tengeri katonák zsoldját békeség idején nem hogy alább kellene szállítani, de azért kell még megnevelni; mivel békeség idején a' jó matrózok könnyebben kapnak szolgálatot a' kereskedő hajókon.

A' 7-dik Februariusi ülésben igen fontos tárgy forgott fenn. *Hammersley* úr t. i. azt a' kérdést tette-fel, hogy vallyon azok a' Britanniai alattvalók, kik külső Országban pénzt tettek-le, mikor a' körülállások úgy hozzák magokkal, számot tarthatnak e' a' Kormány oltalmára magok bátorságba való helyheztetésekre nézve? *Lord Castlereaghnak* erre ez volt a' felelete, hogy háboru idején éppen nem; mert azt ugyan kívánni sem lehet, hogy egyes embereknek szabad kötései a' Kormányt lekössék, és feltételeiben határok közzé szorítsák. — A'

Cancellarius ez uttal úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy Husvét előtt új adót éppen nem szándékozik kivetni.

Febr. 8-dikán a' felső házban az ország belső állapotját tárgyazó irásokat megvizsgáló Biztosokat választottak ki; ezek azok: A' *L. Cancellarius*, — *Gr. Harrowby*, — *Herczeg Montrose*, — *Gr. Liverpool*, — *Marquis Cambdens*, — *Marquis Landsdown*, — *Fitzwilliam* és *Powis* Grófok, *Gróf Sydmouth*, — *Greenville*, és *Redesdale* Lordok.

A' 9-diki ülésben, a' Spanyol Országgal a' Rabszolgák eránt kötött alku felett vetélkedtek. *Sir Gilbert-Heathcote* igen nagyon protestált a' 400,000 font Sterlingnek ígéréseért; jobb volna, ugymond, ha ezt a' haza' szegényeinek adnák, mint idegen Hatalmasságnak. *Bennet* úr azt jegyezte-meg, hogy Frantzia Ország nem egyezett-meg az 1815-diki Novemberben kötött alkunak azon Clausulájiban, melyek a' Rabszolgaságnak eltörlését tárgyazzák. Vallyon nem üzi-é még most is Frantzia Ország ezt a' kereskedést? ezt a' kérdést tette-fel; mellyre *Lord Castlereagh* tagadóképpen felelt. Tsakugyan megállott az alku, 56-an voksoltak mellette, és tsak 4-en ellene.

Spanyol Ország.

Don Juan Walhalen, a' ki különben a' Spanyol Országi háboruban sokképpen megkülömböztette, különösen pedig *Mouzon*, *Lerida*, és *Mequinenza* erősségeknél elfoglalása által érdemesítette magát, most abba a' gyanúba keveredvén, hogy alattomban a' köztsenedesség megháborításán mesterkedik, befogattatott.

Majd szinte lehetetlen még tsak fel is venni a' pennát olly tzéllal hogy igazat lehessen a' Spanyol Amerikai dolgokról írni. A' mi keveset a' minap erről a' tárgyról írtunk, attól, égtől földtől különbözik az, a' mi a' Dec. 14-dikéig Ang-

liába érkezett tudósításokban van. Ezek szerint *Agusturában* az Insurgensek egy Status Tanatsot formáltak. Feje annak Gen. *Bolívar*, és három osztályai vannak 1) a' külső dolgok Osztálya: Elölülő Don Ant. *Zea*, 2) Hadi 's tengeri erő osztálya: Elölülő: *Brion*. 3) Belső dolgok' és Igasság- kiszolgáltatás Osztálya: Elölülő *Martinez*. Egy kereskedési törvényt is szervezték. Gen. *Monagas Barcelonai*, Gen. *Verdumes*, *Cumanai* Kormányozóvá neveztetett-ki. *Margarita* szigetén *Arismendi* és *Gomez*, — *Varinas* és *Cassanara* tartományaiban pedig Gen. *Paëz* parantsol: Gen. *Cedeno Guianát* igazgatja.

Északi Amérika.

A' *National-Intelligencer* olyan dolgokat tesz közönségesse, mellyek sokáig titokban tartattak. Ide mennek azok ki: Minthogy a' Spanyol Amerikaiaknak 1811-ben a' függetlenségre nézve tett lépéseik méltán gondolkozóba hozhatták a' Szövetséges Statusokat: tehát hogy a' tűz igen közel ne harapódzon hozzájuk, *James Madison* akkori elölülő több dolgokat projektált a' Congressusnak: 1-szor hogy az Elölülőnek legyen hatalma, a' környülállások úgy hozván magokkal, a' *Perdido* vizétől nyugotra és *Georgiától* délre fekvő földet elfoglalni; 2-szor hogy *Nyugoti Floridának* a' *Perdido* folyóvizétől keletre eső részét katonákkal meg kell rakni.

Tudományos Dolgok.

A' *Weimari*, és *Gothai* Kormányozósékek a' *Jenai* Akademiában tanuló ifjuság számára új törvényeket készítettek, mellyekben az Akadémiai polgárságnak elérése vagy annak megszünése, és az Akadémiai polgároknak köteleztetések közelebbről meghatározatnak. A' többek között méltó a' megjegyzésre az az

új rendelkezés, melly szerint a' tanulóknak törvényes dolgaikra egy Universitási tisztviselő van rendelve, a' ki mindazonáltal főben járó büntetést érdemlő dolgokba nem avatkozik, az ilyen dolgok a' rendes büntető törvényt elébe adatván. Továbbá ezután nem a' Professoroknak fizet a' tanuló a' letzkékért, hanem van egy Akadémiai Kintstartó, a' kinek minden tanító, halgatóinak laistromát megküldi, és ez szedi-be tőlök a' pénzt. Az Akadémia ezekkel a' büntetésekkel büntet: pirongatás, pénzfizetés, tömlözt, a' büntető könyvbe való beírás, egy darab időre való kitiltás (*Consilium abeundi*), örökre való elküldés. Minden pénzbüntetés az Universitas' Bibliothekájának kasszájába megy. — Minden pistólyal való és olyan duellálások, mellyek után halál, élet veszedelem, az egészségnek elrontása vagy megtsonkítás következhetnek, a' Criminale törvényt adának megvizsgálás, és büntetés végett által; másféle Duellumokat az Akadémiai Senatus ítél és büntet-meg, vagy tömlöztzel, vagy elküldéssel. — A' tanulóknak mindenféle olyan egyesüléseik, mellyek magok között való szakadásokra adnak alkalmatosságot, — patriotaság, rend, vagy akármi más név adódjék annak, — egyátallyában megtiltatnak. Egy szóval minden társaságok megvagnak tiltva, mellyeknek tagjai vagy a' felsőbbség vagy a' Törvénytékek ellen csak legkisebb dologban is békételenkednek. — Minden szerentsejátékok is keményen megtiltatnak. — Egy *Jenai* tanuló se nyomtathat akár helyben, akár másutt semmiféle irást, ha csak előbb az Prorectornak, vagy az Akadémia Tagjának be nem mutatatta. — A' rendre és politziai dolgokra nézve azt kell megtartani, hogy egy Tanulónak sints jussa azt kívánni, hogy az Aktákat megnézhesse, vagy hogy

neki azokat párba kiadják, még abban az esetben sem, ha a' dolog megvizsgálásának egészen vége van.

A' Pruszziai Ministerium általván a' régi nyelvek tudásának kiváltképpen a' papságra menendökre nézve felette hasznos, sőt szükséges voltát, azt végezte, hogy a' Candidatusoknak és Predikátoroknak megvizgáltatások alkalmazásával kiváltképpen az Exegetikára és historiára tartozó tárgyakról deák nyelven folyjon a' próba, és az Examinánsoknak is a' deák 's görög nyelveknek tudását nagyon kell ajánlani.

A' Berlii Universitásban a' mult esztendőben ennyire mentt a' tanulóknak a' száma: Voltak 117 Theologusok, — 261 Juristák, — 396 Orvosok, — és 168 philosophusok, — és így mind öszve 942.

Kotzebue úr a' *Nemesis*, és *Volksfreund* nevü újságoknak kiadójit a' mi nap tudományos tolvajsággal vádolta, és igen nagy lármát indított ellenek, úgy hogy még a' *Weimarban* lévő Orosz Követ is bele elegyítette magát a' dologba, és *Kotzebue* úrnak elégtételt kívánt. Igen furtsa ennek az izetlenségnek az eredete. *Kotzebue* úr t. i. mint Orosz Status Tanátsos, *Petersburgba*, időről időre tudósításokat szokott küldözgetni, holmi tudományos vagy diplomatikára tartozó tárgyak felett. Ezeket ő valami Kantzellistával iratta-le pénzért. Ez az ember frantziául nem tudván néha felakadt. Azonban lakott annál a' háznál, mellyben az ő lakása volt, egy *Lindtner* nevezetü Dr. ki az *Oppositio* nevü újságon dolgozott; ettől szokott holmit megkérdezni. Egyszer, mikor a' Kantzellista éppen Dr. *Lindtner*t megkérdezte volna valami felől, az alatt a' szín alatt, hogy sok dolga van, azt mondta emez annak, hogy hagyja fél óráig nála *Kotzebue* úrnak kézírását. Ezalatt a' fél óra alatt Dr. *Lindtner* hirtelen kivonást csinált abból, és ezt

a' kivonást Professor *Ludennak* megküldötte, a' ki azt jegyzésekkel a' *Nemesisbe* belé iktatta. *Kotzebue* úr idejében megtudván a' dolgot, csak ugyan elejét vette, hogy a' *Nemesis* azt el nem terjeszthette; de a' *Volksfreund* nevü újságnak kiadója Dr. *Wieland* a' *Nemesisnek* éppen abbol a' darabjából mellyben az említett kivonás volt, egy próbaárkust kapott, és azt hirtelen a' maga újságába bele nyomtattatta, mellyet *Kotzebue* úr nem tudván, nem csinálhatta meg, hogy el ne terjedjen *Petersburgba* szánt tudósítása.

A' prófétálgatás mind jobban felkap Európában. Alig tudják megmenteni a' szemes 's józan kormányok a' könnyen hívő köznépet *Krüdenner* aszszonynak vakításaitól, — imé! az Orosz Birodalomból ismét egy *Nephtali Abraham* nevü zsidó jelenik-meg, Német Országban, nevezetesen Lipsiában; különös dolgokról beszél, és az egész világot megtanítaná. Nem üres a' feje az igaz; de minden tudománya különösen a' napkeleti, és Rabbinusi Litteraturában áll; de tud *Plátóról*, *Aristotelesről*, *Leibnitzről* és *Kantról* is beszélni. — *Frankfurtban* pedig valami *Müller Adam* nevü ember prófétálgat ismét.

Egy *Belzoui* nevezetü, Romai születésü ember, a' ki Anglus General-Consul Salt úrnak költségén utazott Egyiptomban, ama híres *Memnon* oszlopának a' fejét *Thebe* városából útnak indította London felé. Ezt a' Koloszsusi nagyságú granit darabot Angliába szállítani, majd szinte olly nagy ditsőség. mint azzal birni. Egy ollyan darab, melly ezelőtt 4000 esztendővel az Egyiptomiaknak Bálványok volt, az igaz hogy ritkaság még pedig Európában; de annak Londonba való szállítása is annál nagyobb mesterség mivel sok Frantzia és Anglus Inzsinérek lehetetlennek tartották azt.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Diós - Győr városában a' Magyar Sz. Korona jószágában folyó 1818. dik esztendei Bőjtelő Havának 12-dikén Fels. Uralkodó Fejedelmünknek születése napja, az Uradalmi Cameralis Tiztség által, a' tárgynak nagyságához illendő tisztelettel innepeltetett-meg: ugyan is *T. Molnár Sándor* Urodalmi Praefektus úr vezérlése alatt, az egész Urodalmi Tiztség, a' Miskoltzi Kir. Só Tiztséggel, és Hámborbéli Tisztekkel együtt délelőtti tiz óra-kor a' helybéli R. Catholicum Templom-ba menvén, és ott nagy misét halgatván, Fels. Uralkodó jó Királyunknak hosszas és szerentsés életéért, 's Uralkodásáért ájtatossan könyörögtek: Sz. mise alatt számos mozsár ágyuk harsogtak, és az itt kvártélyozó nemes Palatinalis Regement-béli lovas katonaság is szokott rendtar-tással a' templom eleibe kiállittatván, puska lövésekkel nevelte a' tiszteletet: ezek-után fent nevezett Cameralis Praefectus ur a' már említett Kir. Cameralis Tiztséget, és jelen lévő katona tisztaurakat megvendégelvén, a' Nemes Palatinalis Re-gementbéli jelen lévő köz vitézeket fe-jenként egy egy f. tal megajándékozta, kö-vetkezésképpen említett Cameralis Praefec-tus ur Fels. Uralkodó Királyához minden elő forduló alkalmatosságokban mutatni szo-kott tántorithatatlan hivségét, mellynek a' mult 1818. dik esztendei Sz. Iván Ha-vának lefolyta alatt is, midőn a' Borsod Vármegyei legnagyobb szükségben kinló-dó adófizető népet, interes nélkül költsö-nözött három ezer forintokká, ezen kívül ugyan akkor a' Miskoltzon, 's Diós-Győr-ben kvártélyozó Nemes Palatinalis Rege-mentbéli katona lovak tartását a' legna-gyobb szükségben (mikor tudniillik a' nyomorult adófizető népnek már kenyere

sem volt) 106 Posonyi mérő zabbal tulaj-don magáéhól ingyen felsegélvén, vilá-gos jelét adta, ez uttal is tehetsége sze-rént eléggé megbizonyította.

* * *

Ditsösségesen Uralkodó Fels. Urunk-nak születése napját, az egész Magyar Ha-zában mindenfelé különös pompával, 's czeremoniákkal inneplették. Már köze-lebbi darabjainkban előadtuk, hogy Ha-zánknek fő és nagyobb városai mitsoda rendtartások közt szentelték azt; most ismét több helyekről érkeztek ugyan azon tárgyat illető tudósítások hozzánk. Mind ezen tudósítások megegyezvén abban, hogy Fels. Urunknak hosszú életéért 's bé-kességes uralkodásáért buzgó könyörgé-sek botsáttattak az Égre, és a' hol tsak mód volt benne mozsarakat sütögettek, vagy puskákkal Salvekat lövöldöztek: kü-lönösen azokat a' környülállásokat kíván-juk emliteni, mellyekben nem minden helyek egyeztek - meg egymással. *Fehérvárott* az Istentisztelet után Méltó-ságos és Főtiszt. Püspök *Vurum József* úr, a' Vármegyei Tisztviselőket, és katona tiszteket megvendégelte; melly alkalma-tossággal Fels. Urunknak diadalmi jelek-vel feltzifráztatott képe ki volt tétetve; alatta ezen verset lehetett olvasni:

Pannonia eXVLtat! LVstrIs bls
qVInqVe reVersa
AVgVstI eXorItVr CaesarIs aLMa Dies.

Veszprémben a' többek között azok a' két Illuminatziók voltak különöseu ne-vezetesek, mellyek közzül egyik e' folyó hónapnak 8-dikán, a' másik pedig 12-di-kén készitettek. Az elsőbb napon estve a' városnak a' tornya lámpásokkal gyö-nyörűen ki volt világositva, és tetején ezek a' szavak látszottak: VIVAT CAROLINA AVGVSTA. Az utolsóbb napon pedig a'

piaczon egy boltozat állittatott-fel, melly felett egy Genius látszott; egyik kezében koszorút, a' másikon pedig olajágot tartott. Maga a' boltozat Felséges Urunknak képét adta elő magyar öltözetben ezzel az aláírással: VIVAT FRANCISCVS PRIMVS. A' boltozatnak másik oldalán Magyarországnak czimere látszott. — *Versetzen* annál nagyobb volt az innepelési buzgóság, mennél édesebben emlékeztek vissza a' lakosok arra, hogy Felséges Urunkat és Aszszonyunkat, a' multt Octoberben várossoknak kebelében tiszteltették, éppen egy hónappal ezelőtt t. i. Jan. 12-dikén tétetett pedig az a' felséges Végzés közönségessé, hogy *Versetz* Sz. K. Várossá lett. Illyen körülmények között a' legméltóbb oka lévén ezen Sz. K. Városnak az öröme, így jelentette azt ki Felséges Urunknak hálátosan való tiszteletére: N. M. és Főtiszt. N. E. Görög Püspök *Vidak Péter* ő Excja német és illyriai nyelven velő beszédet tartott, és a' templombeli szent foglalatosságokat az alkalmatossághoz szabva vitte véghez. A' R. Catholicusok Templomában Nagy Mise szolgáltatódott. Megjelentek az Istentiszteleten minden polgári és katonai jelenlévő Tisztviselők, a' Só Administratiohoz és Kamarához tartozó tisztek. Salvék Jövöldöztek, és mind Felséges Aszszonyunknak, mind Felséges Urunknak születése napján illuminatio volt.

B é t s.

Ő Cs. K. Felsége méltóztatott Tek. Eörményesi *Fiáth József* urat, Tek. Veszprém. és több Tek. Vármegyéknek Tábla Biráját, Cs. K. Valóságos Kamarásirangra kegyelmesen emelni.

Báró *Lebzelter Adam* ő Nga a' Magyar Sz. István Király Rendjének Commandörje, minekutána a' Cs. Kir. Austriai rendkívül való követségi, és Megha-

talmazott Ministeri hivatalt fél esztendeig ditséretesen folytatta volna a' Portugaliai Udvarnál, *Lisbonában* 93 esztendőskorában meghalálozott.

Felséges Urunk a' riskásának a' Lombardiai Venetiai Királyságból való szabad kivitelet ismét megengedni méltóztatott.

H í r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar K. Udvari Kamarának rendeléséből, a' jövő József napi Pesti vásárkor, nevezetesen pedig e' folyó 1818 dik esztendőben, Mártziusnak 12-dik napján reggeli 9 órakor a' Kir. Harmintzad' épületében Pesten a' boldogult Kalotsai Érsek Gróf Kollonits László ő Excjának nagy ezüstasztali készületével együtt, mellynek leendő eladása már régen közönségessé tétetett, még egy kereszt, melly egy koronaforma brillant kaptson függ, továbbá egy ahoz illő gyűrű is, melly mind öszve 13 Amethyst kövekből, és 43 karatra való brilliant kövekből áll, a' többet ígérőnek, mindjárt lejendő fizetés mellett el fog adattatni.

H í r d e t m é n y.

Egy nagy Ezüstasztali edénynek elkötyavetyelléséről.

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerint, a' jövő Szent József napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgymint a' közelgelő 1818-dik esztendőben esendő Mártzius hónapnak 12-dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad' házban, néhai Nagy-Méltóságú Gróf *Kollonich László* Kalotsai Érseknek asztali nagy-ezüst készületteje kötyavetye által a' többet

igérőknek, a' kész árnak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüstben mintegy hatod-fél mázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz értelmek szerint a' legszebb, legékeesebb, legpompásabb, és szembetünőbb, mellyet Hazánkban láthatni; és noha eredetiképpen tsak harmintzhat személlyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt nyelvennyoltz személlyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő-kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatu ezüst-élű-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali felkészítés, vagy is fogás hat felettéb nagy Tal-allyaiból (Plateaux) áll, mellyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerekü medentzék tétetnek; a' többi ide tartozandó hasonléképpen majd gömbölyü, majd tojás-kerekü, majd három, és négy szegletü Tálak, mind ezüst fedelekkel, mellyekkel az ételek béborittatnak, vannak felékesítve. Az asztalnak négy szegletére pedig mégannyi nagy ezüst-hűtő edények tartoznak. Mind ezek felemeltt (en bas relief) metzsett művel, a' tálak, és tányérok pedig szinte metzsett munkáji karimákkal diszeskednek; azon felemeltt metzzésü ékességei az edényeknek nem forrasztva, vagy szegezve, hanem finom srofokkal belürül lévén oda szerkeztetve, és ennél fogva egymástól elszedetthetvén a' tisztítást felette könnyebbítik.

Többnyire ajánlhattyá ezen egész asztali edényt azon körülállás is; hogy minden darabnak hátulján tsupán két egyes betü, ugymint a' hajdani Tulajdonos nevének eleje az az L. K. vagy on kivésve, mellyeket kiemésztetni, vagy az edényeknek felső részére ujjabb Jegyeket vésetni lehet; ajánlásul szolgálván egyéberánt az is; hogy minden darabnak ne-

hézsége a' legkissebb mértékig szinte a' hátulsó részén fel vagy on jegyezve, 's beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tartozó megvasaltt, és belső készültekkel e' végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a' Vevőnek ingyen fognak által engedtetni.

Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben részt venni akarnak, az e' végre kirendeltt Biztosnak kezéhez 2000 forint pengő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-Czédulákban Bánat-pénz gyanánt letenni kötelessek, melly summa a' kótyavetye, és az ebbéli Jegyző-Könyvnek aláírása után a' Vevőnek a' fizettendő egész árba bé fog számíttatni, a' más többet ígérőknek pedig azonnal vissza adattatni.

Nagyobb bátorság' okáért az első kikiáltás tsak egy Latnak pengő-pénzben számláltt árrával fog történni, ennek mennyisége pedig annyira fog határozatni, a' mennyit a' Császári, és Királyi aranyot, és ezüstöt Béváltó Tisztség egy Latért a' nyers, és tsupán a' béolvasztásra szolgáló ezüstért kész leszen ajánlani; erről pedig az említett Tisztségnek írott kinyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótyavetyélni szándékoznak, közöltetni fog. Ezen árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés garasokra, és krajtzárookra (mindenkor pengő-pénzt értvén) olly intézettel folytatatni, hogy a' nyers értznek belső értékén fellül, a' felettébb disse, és költséges mivnek jutalma is, az Érseki hagyományak gyarapítására mentül inkább nevedjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbéli Tiszt által felméréttetik az egész ezüst a' Vevőnek jelenlétében, és azon egy Latnak felígértt legnagyobb ára szerint az egész nehézségtől járandó summa meg fog határozatni, a' mellyet is a' Vevő akár egészen, akár rész szerént, vagy pengő-pénzben, vagy ennek akkori Bétsi-

betse után (vagy is az ugy nevezett *Cur-*
sus szerint) számittandó Váltó Czédulák-
ban legfellyebb 8 napoknak elfolyása alatt
lefizetni okvetetlenül tartozik, és ennél
fogva addig az ekkép' megvásárlott ezüst
kezéhez sem szolgáltatathatik.

Az elől számláltt kötelezésekre haj-
ló, és alkalmas Vevő, a' kótyavetye
előtt egnéhány napokkal a' Pesti Harmin-
tzad-háznál ezen ezüst készületet meg-
tekintheti; ha pedig addig is valamely
vevő szándékkal bíró, 's ne talántán ut-
ban lévő Uraságoknak, vagy Kereskedők-
nek a' meg szemlélésre kedvek lenne, a'
Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elöl-
ülői Kantzellariájában teendő jelentés
mellett a' Fő Fizető Hivatalban alkalma-
tosságot nyerhetnek annak megtekintésé-
re; azonban hogy szinte ezen Hivatal
egyébb tiszti foglalatosságaiban ne aka-
dályoztathasson, a' tsupa kivántsíságnak
hely nem adattatik.

N u n t i u m

de Libris partim jam editis; quam edendis
quos

Reverendissimus Praepositus ad B.
M. V. de Adony SS. Theologiae Do-
ctor, et in Universitate Viennensi
Emeritus Professor Pub. Ord. et De-
canus Can. Reg. Lat. Claustro-Neo-
burgensis Daniel Tobenz hisce pro-
mulgari curat.

1) *Institutiones in S. Scripturam Tomuli*
duo in 8vo, quorum primus est *Ope-*
rum omnium

Primus. Alter

Secundus. Vindobonae 1814. a 12 fl.
in Schedis.

2) *Paraphrasim Psalmorum ex Hebraico*
adornatam. Vindobonae in 8vo. I. T.
1814. 10 fl. Schedis.

Tertius Tomus Omnium Operum.

3) *Institutiones Theologiae Moralis in*
III. Tom. in 8vo. Vindobonae 1817.
Constant 10 fl. in Schedis.

Quorum primus est *Oper.*

omnium

Tomus Quartus secundus

Tomus Quintus Tertius

Tomus Sextus.

Hae *Institutiones* prostant etiam in
III. Tomulis sine annotatione Omnium
Operum segregatim procurandae, aequae
10 fl. in Schedis.

Institutiones Theologiae Moralis Cel-
sissimus Princeps Archi-Episcopus Vien-
nensis pro suo Clero cum sint usui exa-
minandorum pro Cura animarum elu-
cubratae speciali circulari *Ordinatione*
destinavit, et procurandas maxime com-
mendavit.

Edenda *Opera* hisce novellis notitiae
amatorum dabuntur, dum prelo subji-
cientur.

Operum horum *Amatores* possunt
suas *Litteras* sive ad *Editorem Magyar*
Kurir, sive ad ipsum *Rdsmum Autho-*
rem Viennae in der Renngasse Nro.
158. sive ad *R. R. P. Romanum Patrum*
Carmelitarum Provincialem in der Leo-
poldstadt Franco tamen inscribendas
dirigere.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Febr. 24-dikén 287 $\frac{7}{8}$ — 25-dikén 286 $\frac{1}{6}$ — 26-dikén 284 $\frac{1}{8}$ — forintot.